

Vědecký výbor veterinární

Klasifikace:	Draft		<i>Pro vnitřní potřebu VVV</i>
	Oponovaný draft		<i>Pro vnitřní potřebu VVV</i>
	Finální dokument	X	<i>Pro oficiální použití</i>
	Deklasifikovaný dokument		<i>Pro veřejné použití</i>

Název dokumentu:

Zpráva o činnosti Vědeckého výboru veterinárního v roce 2012

Poznámka:

Předkládá: RNDr. Miroslav Machala, CSc., předseda Vědeckého výboru veterinárního

Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 32, Brno
tel +420 533 331 111, fax 541 211 229, URL: <http://www.vri.cz>

Vědecký výbor veterinární byl ustanoven při Výzkumném ústavu veterinárního lékařství v souladu s usnesením vlády č. 1320/2001 ke „Strategii zajištění bezpečnosti (nezávadnosti) potravin v ČR“ v červenci 2002. Činnost byla prováděna na základě Smlouvy č. 630-2011-17411 na zajištění činnosti Vědeckého výboru veterinárního v souladu s usnesením vlády ČR č. 1320/2001 a navazujících usnesení č. 1277/2004 ke Strategii zajištění bezpečnosti potravin v České Republice po přistoupení k Evropské unii, uzavřené ve smyslu ustanovení § 269 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Výzkumným ústavem veterinárního lékařství, v.v.i.

V roce 2012 pokračovala činnost Výboru podle schváleného plánu činnosti. Odborná činnost členů Výboru i externích odborníků, kteří byli přizváni k plnění úkolů byla soustředěna na zpracování a projednání studií a stanovisek zaměřených do oblastí úzce spojených s problematikou zdraví zvířat, pohody zvířat, zoonóz, hygieny provozu, nezávadnosti živočišných produktů a krmiv.

Výbor pracoval v roce 2012 ve složení:

RNDr. Miroslav Machala, CSc., předseda Výboru z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 00 Brno,

MVDr. Pavel Alexa, CSc., z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 32 Brno,

MVDr. Ivan Pšikal, CSc. z firmy Dyntec s.r.o. Pražská 328, 411 55 Terezín,

prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc., prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., prof. MVDr. Lenka Vorlová, PhD., doc. MVDr. Ivan Herzig, CSc., z Veterinární a farmaceutické univerzity, Palackého 1-3, 612 42 Brno,

MVDr. Věra Billová z Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, Hudcova 56a, 621 00 Brno,

MVDr. Josef Brychta, Ph.D. ze Státního veterinárního ústavu Jihlava, Rantířovská 93, 586 05 Jihlava,

MVDr. Václav Jordán ze Společnosti Agris, spol. s.r.o. Medlov, Medlov 175, 664 66 Němčičky u Židlochovic,

MVDr. R. Belza, ze Státní veterinární správy ČR, Slezská 7, 120 56 Praha 2.

Tajemnicí Výboru byla i v roce 2012 MVDr. Eva Renčová, Ph.D. z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i., Hudcova 70, 621 00 Brno.

V roce 2012 se uskutečnila dvě řádná zasedání Výboru z důvodu radikálního snížení finančních prostředků, a to XLI. zasedání 14. března 2012 a XLII. zasedání 27. listopadu 2012. Účast členů na jednáních byla taková, že Výbor byl vždy usnášeníschopný. Všichni členové výboru, kteří se nemohli zúčastnit jednání, se vždy předem řádně omluvili.

Zápisy z jednotlivých zasedání byly zasílány Odboru bezpečnosti potravin MZe ČR, Ing. Petru Benešovi a Bc. Kláře Bauerové.

Kromě pravidelných zasedání se aktuální problémy řešily prostřednictvím elektronické pošty a osobně.

1. Odborná činnost výboru

Odborná činnost výboru byla v roce 2012 zaměřena na zpracování a projednání čtyř studií a jednoho stanoviska v problematice úzce spojené s bezpečností potravin a krmiv.

1.1. Odborné studie

1.1.1. Název studie: Analýza a vyhodnocení sérologického monitoringu Q horečky – nebezpečné zoonózy v chovech skotu s ohledem na bezpečnost potravin

Garanti: Prof. MVDr. Dagmar Zendulková, CSc., doc. MVDr. Petr Lány, Ph.D., Mgr. Kateřina Rosenbergová, PhD., MVDr. Petra Charvátová, prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc.

Cílem předkládané studie bylo provést analýzu a vyhodnocení výsledků sérologického monitoringu na Q horečku, organizovaného Státní veterinární správou České republiky v r. 2011 na podnět Evropské komise, podobně jako v ostatních členských státech EU.

Do vyšetřování byla zahrnuta zvířata, v jejichž anamnéze byly uváděny závažné reprodukční poruchy, zvláště aborty. Stanovení specifických protilátek v krevním séru bylo zajišťováno Státními veterinárními ústavy. Ke screeningovému vyšetření indikovaných zvířat byla používána vysoce senzitivní ELISA metoda, pozitivní výsledky pak byly potvrzeny komplementem fixačním testem (KFT). Celkem bylo vyšetřeno 4 886 krav pocházejících ze 14 krajů a 77 okresů České republiky. Pozitivní výsledky pomocí ELISA metody byly zjištěny u 1 341 krav, z tohoto počtu bylo potvrzeno KFT 406 krav. Nejvyšší procento pozitivních krav z vyšetřovaných pomocí screeningového ELISA testu bylo zaznamenáno v kraji: Středočeský (156 ks z 463 vyšetřovaných, t.j. 34%), Plzeňský (130 ks z 387, t.j. 34%) a Vysočina (323 ks z 944, t.j. 34%). Nejnižší procento ELISA pozitivních krav bylo zjištěno v kraji Karlovarském (7 ks z 51, t.j. 14%). Nejvyšší procento pozitivních krav po konfirmačním vyšetření KFT bylo potvrzeno v kraji Královéhradeckém (57 ks z 397, t.j. 14%) a nejnižší procento pozitivních krav bylo v kraji Jihomoravském (2 ks z 318, t.j. 1%).

V jednom z chovů, kde byly hlášeny aborty u dojníc a kde byly v rámci monitoringu potvrzeny KFT pozitivní protilátky proti *C. burnetii* jsme se rozhodli u sérologicky

pozitivních zvířat provést depistáž s cílem zjistit přítomnost původce v jejich mléce. Dále byly sledovány specifické protilátky a původce Q horečky i v bazénových vzorcích mléka téhož chovu. V chovu bylo vyšetřeno celkem 61 vzorků mléka odebraného od sérologicky pozitivních dojníc. Bazénových vzorků mléka bylo vyšetřeno celkem pět. Průkaz *C. burnetii* byl prováděn pomocí real-time PCR, k určení specifických protilátek v bazénových vzorcích mléka byla použita nepřímá ELISA metoda. Celkem ze 61 individuálních vzorků mléka vyšetřených pomocí real time PCR bylo pět pozitivních (t.j. 8%). Žádný z pěti bazénových vzorků mléka pozitivní nebyl. Tytéž bazénové vzorky byly vyšetřeny pomocí ELISA metody a všechny s pozitivním výsledkem.

Mléko a z něho vyrobené mléčné výrobky by však neměly představovat bezprostřední zdravotní riziko pro spotřebitele vzhledem k jeho povinnému tepelnému ošetření pasterací. Sérologické a molekulárně-biologické vyšetření bylo proto provedeno i v mléce zakoupeném ve vybraných mlékomatech, které tepelnému ošetření nepodléhá. Z celkem sedmi vyšetřovaných vzorků byly specifické protilátky zjištěny v šesti a specifické sekvence *C. burnetii* nebyly prokázány v žádném z nich.

Stanovisko zpracoval: MVDr. Petr Šatrán, Ph.D.

Zpráva projednána ve VVV: 27.11. 2012

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.2. Nová ustanovení ATB politiky v oblasti používání veterinárních léčivých přípravků v krmivech pro potravinová zvířata.

Garanti: MVDr. Věra Billová, Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.

Studie si dává za cíl zpracovat všechna nová ustanovení týkající se antibiotické politiky, nových strategických plánů proti rozvoji antimikrobiální rezistence a nových regulačních opatření pro používání medikovaných krmiv u potravinových zvířat. Studie je zaměřena především na rizika spojená s hromadným podáváním antibiotik zvířatům.

Předkládaná studie navazuje na loňskou, která představila současnou legislativu týkající se používání léčiv cestou medikovaných krmiv a poukázala na nedostatek v legislativě z hlediska nezařazení medikovaných krmiv mezi léčiva. Informovali jsme o tom, že proběhla jednání na úrovni Evropské komise, kde zástupce našeho ústavu přednesl stanovisko o zařazení medikovaných krmiv mezi léčiva. Jednání bylo uzavřeno s tím, že se nadále budou sledovat názory jednotlivých členských zemí a státních autorit v oblasti léčiv i krmiv, ale pokud je nám známo, dosud nebylo zveřejněno žádné konečné stanovisko k regulačnímu zařazení medikovaných krmiv. (lit . č. 20)

Současná jednání na úrovni EK směřují především k regulaci používání antibiotik v krmivech a k zabránění možnému šíření rezistentních bakteriálních kmenů a tím k uchování antibiotik pro léčbu.

Dalším cílem je poukázat na stav v oblasti rezistence k antibiotikům a možné postupy řešení problému (včetně používání medikovaných krmiv) v různých zemích EU, ale také např. v USA. Zmíněn bude i přístup zainteresovaných organizací jako OIE, EFSA a EMA, SANCO, WHO apod.

V samostatné kapitole se chceme dále věnovat situaci v České republice – s ohledem na spotřebu antibiotik (se zaměřením na premixy), na úroveň antimikrobiální rezistence k antibiotikům, která se v premixech pro medikaci krmiva nejčastěji vyskytuje a také se zaměřit na dozorovou činnost v oblasti medikovaných krmiv.

Stanovisko zpracoval: Prof. MVDr. Augustín Buš, CSc.

Zpráva projednána ve VVV: 27. 11. 2012

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.3. Prověření přítomnosti pravých a nepravých (bonito) tuňáků v konzervovaných výrobcích v tržní síti ČR metodou PCR

Garanti: MVDr. Eva Renčová, Ph.D., Mgr. Pavel Krčmář, Ph.D., Mgr. Darina Kostelníková

Na základě požadavku SVS ČR byla vypracována jednoduchá konvenční PCR metoda, která využívá specifické primery amplifikující vybranou oblast genu pro *ATPasu* 6 a 8 rodu *Thunnus* (*T. thynnus*, *T. albacares*, *T. alalunga*, *T. obesus*, *T. tonggol* a *Katsuwonus pelamis*), ale ne rodů „bonito“: *Sarda* sp., *Euthynnus* sp., *Auxis* sp.). Tato jednoduchá a levná metoda představuje pro kontrolní orgány vhodný nástroj pro monitoring konzervovaných výrobků v tržní síti a kontrolu dodržování platné legislativy. Metoda byla ověřena na 60 výrobcích konzervovaných i mražených s deklarací druhu tuňáka na obalu zakoupených v tržní síti ČR. Osm výrobků bylo nasekvenováno tak, aby mohl být určen druh tuňáka a ten byl následně porovnán s deklarací na obalu výrobku.

Cílem studie bylo ověřit správnost druhové deklarace tuňáků uvedené na obalu mražených a hlavně konzervovaných výrobků zakoupených v tržní síti České republiky pomocí konvenční PCR metody schopné rozlišit pravé tuňáky od nepravých.

Stanovisko zpracovala: MVDr. Jana Horňáčková

Zpráva projednána ve VVV: 27.11. 2012

Vyjádření Výboru: Schváleno

1.1.4. Metodika provádění studií trvanlivosti pro *Listeria monocytogenes* u potravin určených k přímé spotřebě

Garanti: MVDr. Josef Brychta, Ph.D. a RNDr. Hana Bulavová

V souvislosti s přijetím evropského potravinového práva a jeho uváděním do praxe byla zdůrazněna výrazným způsobem odpovědnost provozovatelů potravinářských podniků (dále PPP) za vysoký stupeň bezpečnosti jejich produktů a tím i za vysoký stupeň ochrany veřejného zdraví. Kromě jiného je povinností PPP předkládat výsledky prováděných studií trvanlivosti, které jsou nutné k ověřování zdravotní nezávadnosti (bezpečnosti) výrobku po celou dobu jeho údržnosti.

Cílem této studie bylo:

- 1) Nastavení standardních podmínek při rozhodování PPP při zadávání studií trvanlivosti pro *Listeria monocytogenes* u potravin určených k přímé spotřebě.
- 2) Jednotný přístup kontrolních orgánů při kontrole provádění studií a vyhodnocování výsledků.
- 3) Poskytnutí jednotné metodiky laboratořím, které budou mít zájem o provádění studií trvanlivosti pro *Listeria monocytogenes*.

Stanovisko zpracoval: Prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D.

Zpráva projednána ve VVV: 27.11. 2012

Vyjádření Výboru: Schváleno

2. Zpracování stanovisek

Celkem byla v roce 2012 zpracováno jedno stanovisko:

Stanovisko Vědeckého výboru veterinárního k problematice reziduí „prednisolonu“ u prasat (dr. Billová).

3. Publikační činnost

Základní informace o činnosti Výboru jsou uvedeny na www.vetcommittee.org.

4. Účast na jednáních

Tajemnice VVV dr. Renčová se zúčastnila 23. zasedání Koordinační skupiny bezpečnosti potravin, které se konalo dne 12. prosince 2012 v Kolegiu ministra na MZe.

5. Účast na konferencích

Dr. Renčová se zúčastnila jednání EFSA v Parmě jako expert „Scientific Network for Risk Assessment in Animal Health and Welfare“.

Dr. Machala jako expert EFSA se účastnil pravidelných zasedání svého panelu CONTAM a pracovní skupiny WG „Brominated flame retardants“.

Dr. Machala se rovněž aktivně zúčastnil v říjnu 2012 konference EFSA v Bratislavě pořádané k problematice endokrinních disruptorů.

6. Náklady na činnost

Režie ústavu	62 500 Kč
Mzdy, odměny členům a OON	134 000 Kč.
Věcné výdaje + náklady na studie	191 000 Kč
Cestovné	29 166 Kč
Celkem náklady bez DPH	416 666 Kč.
DPH	83 334 Kč
Náklady celkem s DPH	500 000 Kč

Věcné výdaje tvořil převod finančních prostředků na řešení studií externím členům na základě smluv o řešení s VFU Brno, laboratorní materiál pro řešení studií, náklady na cestovné při řešení studií, účast na konferencích a zasedáních EFSA, náklady na zasedání, kancelářské potřeby pro činnost Výboru, webhosting a doména (www stránky), cestovné.

Zprávu předkládá:

RNDr. Miroslav Machala, CSc.
předseda Vědeckého výboru veterinárního

Brno, 20. 12. 2012